दर्शं जुहुधीति स्वकीया वागाह। अत्र सर्व्वत्र दर्शपूर्णमास-चातुर्मास्यादीनामुपक्रमणं तदभिमानिचेतनविषयं द्रष्टव्यम्। अन्यत् पूर्व्ववद्व्याख्येयम्॥

षड्ढोतृमन्त्रस्य प्रयोगं विधत्ते। "सोऽकामयत पशुबन्धꣳ सृजेयेति। स एतꣳ षड्ढोतारमपश्यत्। तं मनसानुद्रुत्याहवनीयेऽजुहोत्। ततो वै स पशुबन्धमसृजत। सोऽस्मात्सृष्टोऽपाक्रामत्। तं ग्रहेणागृह्णात् [३] तद् ग्रहस्य ग्रहत्वम्। पशुबन्धेन यक्ष्यमाणः षड्ढोतारं मनसानुद्रुत्याहवनीये जुहुयात्। पशुबन्धमेव सृष्ट्वाऽऽरभ्य प्रतनुते। ग्रहो भवति। पशुबन्धस्य सृष्टस्य धृत्यै" इति। षड्ढोतृमन्त्र आरण्यकाण्ड एवमाम्नातः। सूर्य्यं ते चक्षुः। वातं प्राणः। द्यां पृष्ठम्। अन्तरिक्षमात्मा। अङ्गैर्यज्ञम्। पृथिवीꣳ शरीरैरिति। हे पशो योऽयं सूर्य्यः स च ते चक्षुः। यो वायुः स ते प्राणः। तथा च पशुविषये भृगुप्रैषे समाम्नायते। सूर्य्यं चक्षुर्गमयतात्। वातं प्राणमन्ववसृजतादिति। सा द्यौः ते पृष्ठभागः। उपरिवर्त्तित्वसाम्यात्। यदिदमन्तरिक्षन्ते त्वदीयो जीवात्मा मध्यवर्त्तित्वसाम्यात्। यानि हृदयादीन्यङ्गानि तैर्यज्ञं सम्पादयेति शेषः। यान्यन्यान्यस्थ्यादीनि शरीरगतानि तैः पृथिवीं प्राप्नुहीति शेषः। सूर्य्यन्ते चक्षुरित्यादावपि त्वदीयं चक्षुः सूर्य्यं प्राप्नोत्विति वा योजनीयम्। होमनिष्पादकस्य पशोः चक्षुरादीन्यत्रोक्तानीत्यस्य मन्त्रस्य षड्ढोतृमन्त्रस्य ग्रहभाग एवमाम्नातः। वाचस्पतेऽच्छिद्रया वाचा। अच्छिद्रया जुह्वा। दिवि देवावृधꣳ होत्रा-